

**O‘SMIR VA YOSH BOLALARDA YOD YETISHMOVCHILIGINI
OLDINI OLISHNING INNOVATSION USULLARI**

1-Son Tibbiy Radiologiya kafedrası

katta o`qituvchisi Nig`matjonov Abdurashid Sagdullayevich

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti talabalari

Mavlonova Asal Abdulla qizi

Aburashidova Muxlisa Mansur qizi

Dolzarbliqi: Yod yetishmovchiligi dunyoda eng keng tarqalgan mikroelement yetishmovchiliklaridan biri bo‘lib, ayniqsa bolalar va o‘smirlar salomatligiga jiddiy ta’sir ko‘rsatadi. U qalqonsimon bez faoliyatining buzilishiga, aqliy va jismoniy rivojlanishning sekinlashishiga olib keladi . Balog‘at yoshida esa yodga bo‘lgan ehtiyoj ortadi va uning yetishmovchiligi kognitiv funksiyalarga salbiy ta’sir qiladi

Shu sababli zamonaviy, samarali va innovatsion profilaktika usullarini ishlab chiqish muhim ilmiy muammo hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi:

O‘smir va yosh bolalarda yod yetishmovchiligining oldini olish bo‘yicha yangi innovatsion g‘oyalarni ishlab chiqish va ularning samaradorligini asoslash.

Tadqiqot vazifalari:

Yod yetishmovchiligining sabablari va oqibatlarini tahlil qilish

Mavjud profilaktika usullarini o‘rganish

Innovatsion yondashuvlar ishlab chiqish

Amaliy qo‘llash imkoniyatlarini baholash

Tadqiqot obyekti va predmeti:

Obyekt: o‘smir va yosh bolalar organizmi

Predmet: yod yetishmovchiligining profilaktika usullari

Metodlari:

Ilmiy adabiyotlar tahlili

Taqqoslash usuli

So'rovnoma (anketa)

Eksperimental kuzatuv

Yangi (innovatsion) g'oyalar:

1. "Aqlli yod nazorati" mobil ilovasi

O'smirlar uchun maxsus mobil ilova ishlab chiqish

Kunlik ovqat tarkibidagi yod miqdorini hisoblash

Yetishmovchilik aniqlansa, tavsiyalar berish

Bu yondashuv raqamli sog'liqni saqlash tizimiga mos keladi

2. "Bioindikatorli yodlangan tuz"

Rang o'zgaruvchi indikatorli tuz ishlab chiqish

Yod miqdori kamayganda rang o'zgaradi

Bu usul uy sharoitida nazoratni osonlashtiradi

3. "Yodga boylashtirilgan fast-food" loyihasi

O'smirlar ko'p iste'mol qiladigan ovqatlarga yod qo'shish

Masalan: non, chips, ichimliklar

Yoshlar orasida profilaktikani yashirin (implicit) tarzda kuchaytiradi

4. "Kognitiv monitoring dasturi"

Yod yetishmovchiligi kognitiv pasayishga olib keladi

Maktablarda mini-testlar orqali aqliy rivojlanishni monitoring qilish

Erta aniqlash imkonini beradi

5. Genetik xavf guruhlarini aniqlash

Yod yetishmovchiligiga moyil bolalarni aniqlash

Individual profilaktika dasturlarini tuzish

6. "Yod haftaligi" ijtimoiy loyihasi

Maktablarda har oy maxsus haftalik o'tkazish

Interaktiv o'yinlar, viktorinalar orqali targ'ibot

7. "Yodli gigiyena vositalari"

Yod bilan boyitilgan tish pastasi yoki suv qo'shimchalari

Kundalik hayot orqali mikroelement qabulini oshirish

Kutilayotgan natijalar:

Yod yetishmovchiligi darajasining kamayishi

Bolalarda aqliy va jismoniy rivojlanish yaxshilanishi

Xulosa:

Yod yetishmovchiligi profilaktikasida an'anaviy usullar bilan bir qatorda innovatsion yondashuvlarni qo'llash zarur. Raqamli texnologiyalar, oziq-ovqat sanoati va ta'lim tizimini integratsiya qilish orqali bu muammoni samarali hal etish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bolalarda yod yetishmovchiligi va profilaktika choralari phoenixpublication.net
2. Karimov Sh.I. "Bolalar salomatligi va gigiyenasi" – Toshkent, 2018.
3. Abdullayev A.A. "Endokrinologiya asoslari" – Toshkent, 2021.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi "Yod yetishmovchiligi kasalliklarining profilaktikasi bo'yicha milliy dastur" – Toshkent, 2019.